Göran Rosman

En intervju av Sofia Lindgren

19 augusti 2008

Intervju 111

Från matematikmaskin till IT

Denna intervju har genomförts inom ramen för projektet Från matematikmaskin till IT som är ett samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria vid KTH, Dataföreningen i Sverige och Tekniska museet finansierat av Riksbankens Jubileumsfond och Stiftelsen Marcus & Amalia Wallenbergs minnesfond. Originalinspelning och transkript finns tillgängliga på Tekniska museet i Stockholm. Intervjun bör refereras på följande sätt:

Göran Rosman, intervju från 2008 av Sofia Lindgren, Stockholm.

Nyckelord: användare bibliotek, bibliotekarier, BTJ, BUMS, Plessey, streckkoder, systemutveckling.

Abstract

This interview with Göran Rosman was conducted in Lund at Petersgården on 19 August. The main objective of the interview was to illuminate the background of the introduction of the BUMS-system that was launched in public libraries and the actual implementation from the perspective of BTJ. Rosman studied system development and had worked with programming before he was hired at BTJ to work with the implementation of BUMS on the spot at libraries. Thus Rosman worked close to the end-users of the program. Rosman worked at BTJ until 1981. In the interview Rosman tells about his experiences with the system and the practical aspects of the implementation and the obstacles with this and his contacts with the company Plessey which supplied BTJ with the needed material for the computerisation, such as the system of barcodes which at the time was in the frontline of new technology. He also discusses the study tours that BTJ offered librarians abroad to see libraries in England for instance. Furthermore he mentions the international interest in the system that other countries were interested in BUMS. Rosman also touched upon how he experienced the environment and the attitudes among libraries and librarians to the new technology. Many were sceptical to the technology and Rosman describes how BTJ experienced resistance in the group towards this. At the same time Rosman discusses the difficulties in implementing a system which design the users from the start had little influence on.

Informant: Göran Rosman
Intervjuare: Sofia Lindgren
Tid: 19 augusti 2008
Plats: Petersgården, Lund

Sofia Lindgren: Idag är det tisdagen den nittonde augusti och vi sitter i Lund.

Göran Rosman: Ja, på Petersgården.

Sofia Lindgren: Petersgården. Jag heter Sofia Lindgren och jag sitter här med Göran Rosman som bland annat har arbetat med BTJ, med implementeringen av BUMS-systemet under 1970-talet. Men innan vi börjar prata om det, så tänkte jag gå tillbaka längre bak i tiden och fråga dig lite grann om din uppväxt. När är du född och vart är du uppvuxen?

Göran Rosman: Av mitt idiom förstår man nog att jag har en bakgrund från Västkusten, närmare bestämt Göteborg. Jag är alltså inte född där, utan jag är faktiskt född i Malmö under andra världskriget, 1942. Min far var skeppsbyggare och stod på Kockums och ritade ubåtar under andra världskriget. Det var hans, så att säga, ja, militära uppgift. Efter kriget så flyttade familjen, alltså när jag var tre år, till Göteborg. I Göteborg. En normal uppväxt och inget konstigt, hade två bröder som var tvillingar, tre år yngre än mig. Sven och Klas Rosman. Och själv tog jag efter vissa trassligheter under gymnasietiden, en viss revolt fanns väl inom mig, så att jag gjorde vissa avbrott i gymnasiestudierna. Jag åkte till Paris och arbetade på ett kemiskt laboratorium, och jag … Så småningom så besinnade jag mig och återvände hem, och tog så småningom studenten på Vibyholmsskolan.

Sofia Lindgren: Vad läste du för inriktning när du läste?

Göran Rosman: Då gick jag biologisk gren, alltså reallinjen biologisk gren. Tog jag studenten i. Jag hade ju liksom revolterat kanske en hel del mot skolan men jag upplevde då en väldig befrielse på Vibyholmsskolan där jag egentligen bara gick i två år. Men det kostade en del, så att jag fick min mormor, vad ska vi säga, att finansiera de här studierna så att säga, när jag hade besinnat mig så småningom. Och där gick jag då med, ja, där gick Lill Lindfors, Suzanne Osten, vad var det mer för några som gick där? Där gick han Jan Guillou. När han skrev sin bok Ondskan så handlade den inte om Vibyholmsskolan, utan den handlar om Solbacka. Men Vibyholmsskolan var en väldigt fri och kreativ skola.

Sofia Lindgren: Vad var det för nåt du läste där?

Göran Rosman: Det var reallinjen.

Sofia Lindgren: Det var reallinjen, alltså.

Göran Rosman: Där tog jag studenten, och sen så under tiden jag läste på Handelshögskolan så var jag faktiskt också lärare på Vibyholmsskolan, jag var husfar efter studenten. Jag träffade min blivande hustru där, och vi har varit gifta i, vad är det? 43 eller 44 år. Och har fyra döttrar tillsammans. Vi är fortfarande gifta [skratt].

Sofia Lindgren: Hade du nåt teknikintresse redan från när du var liten eller så? Hur skulle du beskriva ditt teknikintresse?

Göran Rosman: Nej, inte speciellt stort teknikintresse, däremot intresse för vad jag kunde göra med teknik. Alltså inte specifikt hur apparater fungerar, men ett intresse för vad jag kunde göra med tekniken, det kan man säga. Efter det här blev det ju ekonomiska studier. Så att …

Sofia Lindgren: Du läste vidare?

Göran Rosman: Jag läste vidare i en kombination av företagsekonomi och datorer. Men det …

Sofia Lindgren: Och det var vid …?

Göran Rosman: Det var vid Stockholms universitet och vid Handelshögskolan. Men det fanns ingen …

Sofia Lindgren: Var det här 1960-?

Göran Rosman: -65, -66, kan vi säga. -66. Det fanns ingen institution för databehandling så att säga och det fanns ingen så att säga administrativ databehandling på universitet, eller nåt sånt.

Sofia Lindgren: Det kom väl 1967, tror jag, vid Stockholms universitet, KTH.

Göran Rosman: Ja, men det var KTH. Alltså jag gick där, på KTH, och läste om precedens- och succedens-matriser. Men det var ju inte alls inriktat på hur man använde datat, det var mer vad bakgrunden var och hur fungerade de här stora, vad det hette RASP och de här stora datorerna som upptog hela utrymmen. Det var leverantörerna som stod för utbildningen egentligen. Och då började en postgymnasial utbildning vid Stockholms handelsskolor. Så samtidigt som man gick på KTH, så gick man en ettårig eller en termin och lärde sig programmera och arbeta med systemlösningar och sånt. Efter de där studierna så blev jag anställd, vi var väldigt få som kunde den här tekniken.

Sofia Lindgren: Vad var det för programmering då som …?

Göran Rosman: Ja, det var ALGOL, COBOL i huvudsak och lite FORTRAN. Det var de språk man använde. Och så hade Saab hittat på sitt eget ALGOL-GENIUS, tror jag det hette, generell in- och utmatning står GENIUS för. För att det saknades i den tekniska databehandlingen. Detta hur vi presenterar resultatet i datorn. Hur vi tar ut det ur datorn, hur vi lägger in och så. Sen började jag på Ekonomisk företagsledning som konsult. Och där var jag ett år och samtidigt så hade jag en del föreläsningar vid Uppsala universitet i företagsekonomi, om det här med kunde man kvantifiera och arbetsmäta kontorsarbete? Vi hade haft det här med, man hade ju mätt inom industrin och satt ackord på arbetsuppgifterna. Ett viss moment i industrin kräver så här mycket arbete och ska därför kosta så här mycket. Och där hade man använt en teknik så man helt enkelt tidsmässigt värderade att jag ska flytta en grej med höger hand från den punkten till den punkten, och jag ska slå till en spak och det ska hända nåt och så. Så där hade man jobbat med detta. Man kan säga att inom Skandiakoncernen, det här stora försäkringsbolaget, det hade fusionerat. Skandia och Tule och allt det här, de låg där på Sveavägen i Stockholm. Och de hade då fått en administrativ direktör som hette Pehr Gustav Gyllenhammar, och Pehr Gustav Gyllenhammar startade aktiviteter då inom det administrativa området, som egentligen var att han ville se på det kontorsarbete som skedde inom Skandiakoncernen,

på samma sätt som industrin hade sett på att montera ihop grejor eller vad de nu gör. Så han samlade människor kring ett informationsprojekt som skulle jobba med det här. Jag blev helt enkelt uppringd av den som var projektledare för det här projektet, om jag inte skulle vilja arbeta med detta. För jag hade då i Uppsala där jag hade hållt mina föredrag, haft med människor som sen blev knutna till projektet. Bo Ekman var väl den som egentligen tror jag, han som driver det här i Tällberg nu. De här alltså, hans syster är väl författarinnan, hon som satt i Svenska Akademin, Ekman.

Sofia Lindgren: Okej.

Göran Rosman: Bo Ekman intresserade mig för det här projektet, så jag hamnade i Skandiakoncernen. Sen visade det sig att vi kom inte så långt, det blev massa andra grejor, så jag blev …

Sofia Lindgren: Hur länge arbetade du där då?

Göran Rosman: Ja, det var nog inte mer än två år. Sen blev jag konsult igen.

Sofia Lindgren: Konsult för?

Göran Rosman: Inom dataområdet. Alltså jag hade ett projekt på Skandiakoncernen, jag drev ett projekt när det gällde livförsäkringar, att använda dator. Och hade då konsulter som programmerade åt mig, som hette Bror Andersson AB. Och de blev jag sen anställd av efter två år. Så började jag där, och sen lämnade jag det efter ett och ett halvt, två år kanske, inte mer än ett år. För att en kund då som hette Samdata som drevs av Sparbankerna ville göra nåt system. Det var en väldig turbulens över huvud taget på den här marknaden under den här tiden.

Sofia Lindgren: Hur kom det sig att du började på Bibliotekstjänst till slut, för det måste varit straxt efter?

Göran Rosman: Ja, det var ju inte så väldigt länge sen. Nej sen hamnade jag på det sättet att Samdata, de hade problem med sitt Göteborgskontor. Och ville att jag skulle ta hand om det. Så jag tog hand om det under ett år, som en del av det här. Samtidigt skaffade vi ett sommarhus här nere, i Skåne. För min hustru hade anknytning hit och jag hade anknytning hit. Och sen så kände jag nånstans att det liksom med allt det här arbetet med konsulteri och sånt … nej, alltså. Och i Stockholm, det var …

Sofia Lindgren: Var det mycket resor?

Göran Rosman: Ja, det var resor och grejor hit. Jag var i Stockholm två, tre dagar i veckan, samtidigt som jag hade familjen boende mitt i stan här, för de ordnade en lägenhet åt oss och så. Så ledde jag det här kontoret och det var massa problem där. Ja, alltså det var väldig turbulens, och jag kände nånstans: Nej man måste komma till ro här, som människa. Och då sökte jag det här arbetet. På Bibliotekstjänst.

Sofia Lindgren: Det var en utlyst tjänst på Bibliotekstjänst?

Göran Rosman: På Bibliotekstjänst, ja.

Sofia Lindgren: Hur såg tjänsten ut, hur var den beskriven?

Göran Rosman: Nej, den var beskriven som att inte utveckla systemet, utan att ska vi säga, assistera kunderna och hjälpa dem att komma över i systemet. Så där måste man kanske alltså, genom det här att Bibliotekstjänst som ekonomiskt företag tittade på: Hur ska vi använda datatekniken? SAB,[1] BTJ:s ägare, som egentligen var en intresseorganisation där man kan säga att de bibliotekarier och de kommunbibliotek som var med i SAB, de såg sig som kulturarbetare vid den här tiden. Och kulturarbetarna upplevde nog datorn som ett hot. Medan det ekonomiska företaget BTJ upplevde att vi måste hänga på här. LIBRIS hade påbörjats, man hade sett det här att vi ska skapa en central databas, det måste hänga ihop med framtiden. Bibliotekstjänst såg då att det enda sättet att kunna göra det här, var att även administrera inte bara data, inte bara kataloginformation, informationen om böcker, utan man måste ha ett utlåningssystem. Man måste ha cirkulationskontroll, knuten till det här. Där var mycket arbete upptaget av inte bibliotekarierna utan kontorister, det var det här med reservationskontroll och skicka ut påminnelser när böcker inte blev återlämnade. Då hade det här engelska företaget Plessey kommit på det här under andra världskriget med de här streckkoderna. Och hade lanserat en ljuspenna som kunde registrera ifrån streckkod. Och det här hade skapats under andra världskriget ett system där man då på detta sätt kontrollerade militära handlingar och behörigheten att läsa den. Så man försedde officerarna med ett sånt här låntagarkort, så hade man en streckkod i handlingen, och så såg man efter, ”har du rätt att läsa det här?” Och så hade man kontroll på vem som hade vad.

Sofia Lindgren: När gick det här systemet över till bibliotek?

Göran Rosman: Ja, det var efter andra världskriget. Då stod ju Plessey där då och funderade ”vad sjutton kan vi använda det här nånstans?” Och då såg man att folkbiblioteken i England, där blev det alltså det vi kallar för cirkulationskontroll, att kontrollera utlån och så. Man hade ingen riktig databas, vi var ju tvungna att försöka kombinera det här och finna ekonomi i det. Svenska är inget stort språk. Men det är klart att har du matat in en bok, så är den där. Och kan läsas och flyttas och hanteras. Så det var ju pionjärarbete att skapa den här databasen.

Sofia Lindgren: Men då var det ju BUMS och BURK utvecklades jämte varandra, så att säga.

Göran Rosman: Ja, det kan man säga. De här Plessey hade då skapat det här systemet. Så att då kombinerade Bibliotekstjänst de här två. Man upplevde sin situation så att man hade människor som tekniskt arbetade med programmering och skapade bibliografiska formatet och, det här var inte min grej, för jag kunde inget om bibliotek när jag började. Men min grej var kanske mera att liksom dels: Hur skulle vi få in kataloger i databasen, hur skulle detta arbete gå till? Och sen var det den tekniska implementeringen och hålla kontakten med det engelska företaget, Plessey.

Sofia Lindgren: Hade man alltså vänt sig till det här engelska företaget Plessey ganska omgående efter att man hade tagit beslut om att det skulle ske en datorisering av svenska folkbibliotek?

Göran Rosman: Ja, de var intresserade av att sälja sina maskiner.

---

[1] Eg., Sveriges Allmänna Biblioteksförening. Organisationen kallades det efter samgående med Svenska bibliotekariesamfundet (SBS). Idag heter den Svensk Biblioteksförening och är en ideell förening.

Sofia Lindgren: Fanns det flera olika företag som höll på med det här …

Göran Rosman: Nej.

Sofia Lindgren: … eller var det bara de som fanns på marknaden?

Göran Rosman: Ja, i princip var de bara de. Då hade streckkoden börjat. Så vi befann oss alltså i ytterkanten av den tekniska innovationen. Vi stod i början av att använda barcode, idag är varenda vara försedd med en sån här. Så att vi befann oss i den tekniska frontlinjen. Å andra sidan hade vi då en grupp som skulle använda den här tekniken, som såg sig själva nästan som ideellt arbetande kulturarbetare. Som kanske är lika konservativa i sitt betraktelsesätt, teknik hade inte med deras huvuduppgift att göra. Utan de var i vissa stycken kanske ännu mer konservativa än till och med kyrkan kunde vara. Det här var liksom en problematik. Och det var där man kan säga att jag kom in, va.

Sofia Lindgren: Du hade en slags pedagogisk uppgift, kan man säga?

Göran Rosman: Ja. Det kan man, den blev väldigt pedagogisk.

Sofia Lindgren: Men kom du då in när systemen i princip var färdigutvecklade, och precis när de skulle implementeras på plats? Eller …

Göran Rosman: Jag kan säga att när vi skulle starta det första biblioteket som var Torslanda, som man då hade skaffat böcker till och det var ett nytt bibliotek, så det var bra starta. Man kunde ta katalogkorten och lägga in dem. Och sen så…

Sofia Lindgren: Man la in dem på …?

Göran Rosman: Datorn. Man la in den bibliografiska informationen och började skapa sin databas. Sen producerades det en etikett, som innehöll det här bibliografiska numret, plus fyra siffrors exemplarnummer. Så gällde det då att man inte hade dubbletter av de här, men det gällde också att klistra in den här barcoden i boken, va. Och om man skulle klistra den på, utanpå sitter de nu, men då var det nog innanför vi satte dem och så där. Ja, det var massa sånt här. Det gällde att göra det här någorlunda effektivt. Det första biblioteket kunde vi göra från grunden.

Sofia Lindgren: Hade ni lagt upp en strategi redan innan då, innan ni liksom kom dit, hur ni ville genomföra hela den här [datoriseringen]?

Göran Rosman: Ja.

Sofia Lindgren: Var bibliotekarier med där och diskuterade hur man skulle göra det?

Göran Rosman: Ja, alltså den i Torslanda var med. Samtidigt så var ju inte de … Bibliotekarierna var ju väldigt noggranna med den här bibliografiska informationen, för den var nästintill helig. Där var ju massa diskussioner om upplaga och vilken är unik? Hur mycket ska den vara omarbetad för att den ska läggas in som en ny post och så. Men det första biblioteket var nog ganska enkelt. Och det andra också. Alltså där kunde man hitta, men det gällde sen, för att det som var annorlunda med folkbiblioteken i förhållande till LIBRIS, det var att samma bok kom tillbaka i nästa bibliotek. Det är en väldigt stor del. De har ungefär samma [bestånd] stående på sina hyllor. Så att det gällde sen då det var kvis-

tiga frågor. Är det här en ny titel? Och så gällde det att hitta maka, vilka har vi och så. Vi hade inte terminaler som idag, utan vi hade de här på mikrofilm Så det var alltid en viss eftersläpning. Så småningom gick vi väl över till att vi hade direktkontakt och kunde söka i databasen.

Sofia Lindgren: Men det tror jag jag läste. Det stod att det planerat mot slutet av 70-talet, -79 skulle det vara på försök att kunna koppla upp sig. Kan det stämma?

Göran Rosman: Ja, det kan stämma. Så att man kan säga uppgiften blev min arbetsuppgift var ju väldigt mycket att informera, utbilda och alltså just i det här …

Sofia Lindgren: Praktiska arbetet?

Göran Rosman: Ja, alltså det man kan säga var en sak. Det var en yrkesgrupp som – ja, hela världen var dataovan. Men de här kontoristerna som arbetade och stod på bibliotek, där var många … jag vill inte skära alla över en kam på det sättet, men jag vill samtidigt säga att det var inte den mest tekniskt intresserade eller förstående yrkesgruppen, utan så småningom insåg vi att hade man från 25-årsåldern arbetat med datateknik i tio år ungefär, så var man på en annan nivå och tog kanske för lätt på uppgiften. Hur mycket utbildning som krävs. Så småningom så anställde, vi kallade in konsulter för och göra ett pedagogiskt undervisningsmaterial.

Sofia Lindgren: Märkte ni att det tog för lång tid att implementera systemet?

Göran Rosman: Nja, vi märkte att vi … ja, alltså det var ett motstånd hela tiden från den här idealistiska arbetsgruppen. Och det tycker jag, jag kände väldigt starkt. Men om man idag ser på hur utvecklingen har varit, och man ser så att säga bakåt, så kan man säga att det var en fullständigt korrekt satsning. Kulturellt sett kan man väl säga att kulturen, det här med dator och annat, är väl den som egentligen har tjänat väldigt mycket. Det märker jag nu när man talar med vänner, eller när man i kyrkan har studiegrupper och så. Så kommer de med hela bibbor de har tatt ut ur datorn, om det ena faktat efter det andra, alltså. Så att jag menar hela den här utvecklingen var korrekt. Alltså korrekt, jag menar … det var inte fel i alla fall [skratt]. Vi hade såna som såg att det här som BTJ höll på med, det var liksom folkbibliotekens begravning, det här med datorer. Jag har ofta naturligtvis funderat på det här, när är teknisk utveckling av ondo? Eftersom jag då befann mig i frontlinjen till något sådant här. Det har egentligen haft betydelse för mig, även i min betraktelse av tillvaron i stort. Här i Lund då, eftersom vi sitter här, så fanns det även en lite speciell teologi, va. Som man kan säga innebar att man såg det som så att i grunden är skapelsen god. Och har det som utgångspunkt egentligen i sitt betraktelsesätt av världen. Det kan jag känna att det är jag fortfarande besjälad av. Även jag menar att skapelsen är god, och den utveckling som sker i skapelsen är god. Så att liksom utgångspunkten att utvecklingen, även om det är lättare för mig idag att förstå dem som gjorde motstånd mot utvecklingen eller såg det som ett hot. Att jag möter ju det väldigt ofta idag i kyrkliga kretsar, att man säger: ”Åh, det var mycket bättre förr”, men alltså var det egentligen det? Alltså jag tycker det är mycket större anledning att misstro konservativa krafter än att börja med att misstro saker och ting som påverkar utvecklingen framåt sett.

Sofia Lindgren: Men om vi går tillbaka till Torslanda bibliotek, när ni började med arbetet där. Vad hade ni för upplägg på det? I vilken ände började ni? Så att säga. Man samlade ihop kortkatalogen för att lägga in centralt så att säga, i Lund.

Göran Rosman: Ja.

Sofia Lindgren: Så den skickades väl dit, och då satt det personer på Bibliotekstjänst i Lund och la in dem?

Göran Rosman: Ja, just det. Sen så tog man då fram och producerade en katalog på mikrofilm. Och första tiden var det väl så att vi hade en som tryckte såna här barcode. Alltså vi hade en remsa, med vita etiketter på som satt på vaxat papper. Då läste, slog man in det bibliografiska numret, och sa att: ”Det här ska vi ha”, sju eller åttta, man kunde programmera den här printern. ”Den här boken har vi tre exemplar av.” Då tryckte man det bibliografiska numret och en trea, och så spottades det fram tre bibliografiska nummer, och med efterföljande exemplarnummer. Och sen satte man dem i boken, och sen efter det så registrerade vi dem.

Sofia Lindgren: Det var det som du gjorde på plats då, med …

Göran Rosman: Nej, det gjorde personalen på Torslandabiblioteket. Jag var med där och var där flera gånger och …

Sofia Lindgren: Vad var dina uppgifter på plats, då?

Göran Rosman: Nej, det var ju att kontrollera den här processen och hjälpa dem. Utbilda och hålla kontakt. För det vi upptäckte efter ett tag, det var att printern producerade koder som inte kunde läsas.

Sofia Lindgren: Som ljuspennan inte kunde läsa?

Göran Rosman: Nej. Och vad berodde det på? Ja, det kunde inte vi riktigt analysera fram där vi stod. Utan den här printern som var i en kartong som var en halv gånger en meter ungefär, stoppade jag ner i en kartong och i panik flög jag till London. Från Göteborg med ett morgonplan, och så printern till Plessey…

Sofia Lindgren: Till företaget alltså?

Göran Rosman: Ja, och så skulle de laga den, för vi stod med en öppning, vi skulle öppna Torslanda biblioteket.

Sofia Lindgren: Så det var precis innan invigningen av systemet?

Göran Rosman: Ja, just det. Så att då var jag där. Och då konstaterade man att, eller jag vet inte hur de hade gjort i England, men det var första gången man konstaterade det här att det här vaxade pappret gjorde att de här hjulen inte matade fram, utan de började slira. Så att avståndet blev inte rätt mellan strecken i koden. Så då fick vi tvätta det här med isopropylalkohol.

Sofia Lindgren: Alltså själva etiketterna, innan de skulle …

Göran Rosman: Nej, hjulen. När man hade kört 200, så tog man såna här tops och tog isopropylalkohol, så tror jag det hette, och så tvättade man de här hjulen som de skulle mata fram.

Sofia Lindgren: Det här kände företaget till att det kunde hända, eller var det nånting som de kom fram till på plats?

Göran Rosman: Nej, de upptäckte det. Ja, de kom fram till att hjulen inte matade utan gled lite. Så det blev inte exakt. Så att det var de som sa till oss att det här får ni göra. Ja! Så det var inget fel på printern, utan det var mekaniskt. Så vi flög tillbaka …

Sofia Lindgren: Du åkte tillbaka med printern?

Göran Rosman: Ja, de hade ju justerat den. Och då började vi inse att vi kunde inte riktigt producera etiketter så. Utan vi måste hitta nån teknik att sätta dem här. Då hade det här med fotosättning börjat komma. Så då insåg vi att vi kunde nog fotosätta etiketterna. Vi rapporterade in till databasen hur många etiketter det skulle va och så fotosatte vi dem på rullar. Om det här var ett år senare eller hur lång tid, det är jag lite oklar över. Men det var nåt sånt. Sen producerade vi etiketterna centralt. Vi slutade med det här med printer. Ja. Det var ett arbete hela tiden, dels att min arbetsuppgift hade också glidit över mera på att, ska vi säga marknadsföra systemet, i kombination med att undervisa dem som skulle använda systemet. Medan bibliotekarierna hade allt mera fått koncentrera sig på det här att bygga upp databasen och lägga in …

Sofia Lindgren: Är det här alltså efter Torslanda menar du nu, eller är det …?

Göran Rosman: Ja, det kan man säga. Då byggdes det upp en enhet som bara sökte och la in. Och det var då jag hade svårt att avgöra ”är det här en ny titel eller är det omarbetat upplaga?”

Sofia Lindgren: Men, fick bibliotekarier då direkt att börja lägga in själva?

Göran Rosman: Ja det var folk, vi anställde …

Sofia Lindgren: Jag vet att Gunilla Carlén talade om att de aldrig fick själva lägga in poster?

Göran Rosman: Nej, det fick de inte.

Sofia Lindgren: Utan det var centralt, så skedde det här i Lund?

Göran Rosman: Ja. Därför att om de skulle lagt in skulle vi inte ha kontroll över BURK:en längre, va. Det fanns de som … Det här var ett, ska vi säga vetenskapligt, eller ja. På något sätt så måste man vara insatt i det här med Anglo-American format, och det fanns olika format och hur man beskrev poster och hur formatet var som vi använde på BTJ i förhållande till gängse.

Sofia Lindgren: Hade ni samarbete där med LIBRIS, så att säga? Gällande nån standardisering …?

Göran Rosman: Nej, det hade vi nog inte. Inte i stor omfattning. Jag är inte riktigt insatt i …

Sofia Lindgren: Det är inte ditt område i och för sig.

Göran Rosman: Nej, hur det här växte fram, formatet va.

Sofia Lindgren: Men du nämnde också marknadsföringsbiten kring BUMS. På vilka mer sätt skulle du säga att du arbetade med marknadsföring? Var det gentemot allmänheten eller?

Göran Rosman: Gentemot kommunernas biblioteksnämnd eller kulturnämnd. Att liksom tala om vad vinsterna var. Jag menar det var väldigt mycket diskuterande och kalkylerande och vad man kunde spara, och hur mycket kostade investeringen och …

Sofia Lindgren: Var, var det många eller var det ett fåtal till att börja med bland kommunerna som var intresserade? Utav att införa systemet?

Göran Rosman: Nej, jag tycker det var ganska många som var intresserade. Men alltså sen var det den här gruppen också och kulturnämnder var inte riktigt vana heller vid att hantera kanske den här typen av överväganden. Kontoristerna såg det som ett hot deras arbeten och bibliotekarierna såg det som att här skulle man använda pengar till teknik istället för till kultur och sånt där. Alltså det var väldigt mycket såna diskussioner. Det var ett omfattande arbete att få med en kommun. Vi kunde inte låta det här systemet dra med sig hela Bibliotekstjänst, så att säga. Det var en riskfylld ekonomisk satsning.

Sofia Lindgren: Var ni i synk då med, låt oss säga att ett flertal kommuner blev intresserade samtidigt, kunde ni ta emot allas begäran samtidigt?

Göran Rosman: Nej, det var också ett problem. Och då kom ju Göteborgs huvudbibliotek. För Sigge Möhlenbrock, som han hette, Sigurd Möhlenbrock, som var bibliotekschef i Göteborg. Han var på nåt sätt framåtseende, och hade varit engagerad i Bibliotekstjänst. Kunde man få med Göteborgs central-, alltså stadsbiblioteket på Götaplatsen, då hade man kanske fått med 80 procent. Att det inläggningsarbetet kunde man sen använda sig av. För att det var en investering. När man hade klarat den så hade man troligen klarat av åttio procent av alla titlar som fanns på svenska.

Sofia Lindgren: Då behövde man bara haka på exemplarposterna?

Göran Rosman: Ja, just det. Så man kunde använda det. Det var ett slags synsätt man hade. Så att det fanns ett antal framåtseende bibliotekschefer. Det fanns ett antal framåtseende kommun-kulturpolitiker, kan man säga, som egentligen då var de man skulle hoppas på. Och driva det här vidare. Och få lite fart på det hela.

Sofia Lindgren: Upplevde du det som trögstartat i början?

Göran Rosman: Ja, det upplevde jag, väldigt trögt, väldigt misstänksamt. Det krävdes en ambitiös kulturnämndsordförande, att i många fall driva det här. Och så fanns det unga bibliotekschefer som kunde se potentialen i det här. Som å sin sida kanske hade en kulturnämnd som inte begrep så väldigt mycket. Men så att det var väldigt skiftande det där. Men jag upplevde det pionjärarbetet, blev allt mer och mer min huvuduppgift, va. Både att förklara, att visa de ekonomiskt långsiktiga vinsterna, att försvara en teknisk utveckling, som jag menade var av godo. Vi kände att vi måste också få med oss de här yrkesgrupperna, vi kunde liksom inte ha alla bibliotekarier och kontoristernas fackförbund emot oss, utan det blev att vi gjorde saker och ting tillsammans.

Sofia Lindgren: Jag hörde bland annat att ni hade BTJ-användarmöten?

Göran Rosman: Ja.

Sofia Lindgren: Så att säga. Vad var din roll i dem? De skedde ett par gånger om året tror jag nån …

Göran Rosman: Jo, det var viktigt för oss och på nåt sätt öppna forum, så att vi inte hade nån slags undercoverrörelse emot oss. Jag menar, vi måste ju föra upp till ytan vad det var som de upplevde som problem och hur kunde vi rätta till det och så. Och samtidigt skapa nån slags air av att utvecklingen slutade inte med detta, utan hur skulle man kunna förbättra systemet, hur skulle man kunna öka nyttjandet av det? Egentligen såg vi ganska snart att vi måste öppna upp forumet för detta. För annars så spreds alla möjliga konstiga rykten. Och också få användarna att känna sig betydelsefulla. Att de gjorde ett jobb i …

Sofia Lindgren: Att de var delaktiga i uppbyggandet …

Göran Rosman: Ja, just det.

Sofia Lindgren: Men hur skulle du beskriva det initiala arbetet utifrån ett användarperspektiv, om man nu säger att bibliotekarierna är användarna av systemet? Var det nånting som fanns närvarande i diskussionerna på BTJ innan man skulle implementera BUMS, eller var det nånting som då växte allt eftersom, då ni hade arbetat på plats med systemet?

Göran Rosman: Jag vill nog säga att det växte fram. Från början var fokus helt och hållet, som jag kommer ihåg det, var det att förse Torslanda med etiketter. Det kunde börja rulla. Och det är sen man såg det här att, när vi hade fått Torslanda att börja rulla så såg vi att, ”okej, nu gäller det att ta nästa steg”. Vi började bli varse det här. Vi förde in att användaren skulle vara delaktig i utvecklingen, för det hade lite grann skett över huvudet på dem. Vi ville också föra in ett slags internationellt perspektiv. Alltså i det här, ”vad är det för en utveckling världen står i? Och hur har andra utnyttjat det här?”

Sofia Lindgren: Menar du att ni tittade på hur utländska bibliotek hade byggt upp sina system?

Göran Rosman: Ja, vi gjorde studieresor, bland annat till England, och tittade på hur fungerade det där, var vi efter dem, var vi före dem? Eller så.

Sofia Lindgren: Hur upplevde du skillnaderna?

Göran Rosman: Nej, jag upplevde att vi låg väldigt långt framme, och de som var med på de här resorna fick en annan bild av vart biblioteken var på väg.

Sofia Lindgren: Vilka var med på resorna?

Göran Rosman: Ja det var, hon var väl nog med, Gunilla Carlén, tror jag på nån resa. De var med från Södertälje och från …

Sofia Lindgren: Staffanstorp? Eller Höganäs?

Göran Rosman: Ja …

Sofia Lindgren: Göteborg?

Göran Rosman: Ja, Göteborg hade några stycken med, och Elisabet Genell Storm och Gunnel Atterfelt och de i Södertälje var med och så. Men det är möjligt att Gunilla inte var med. Och så var de med från Härnösand, kommer jag ihåg. Så överhuvudtaget så gällde det för oss att skaffa en annan profil. Man kan ju säga att vi hade en profil av att vi över huvudet på alla bibliotekarier och alla kontorister hade skapat ett system som ingen ville ha. Och på något sätt så kände vi väldigt starkt att det här måste vi bryta igenom här på nåt sätt, få in en delaktighet i det. För de var de som ägde oss.

Sofia Lindgren: Såg du samma tendenser på de här studieresorna till England, till exempel? Hur hade man gjort med användarperspektivet där?

Göran Rosman: Ja, inte hade man åkt till oss och tittat hur vi gjorde, från England [skratt]. Utan de, ja du …

Sofia Lindgren: Hade de tagit fram sitt system utan …

Göran Rosman: Nej det var Plessey som nog bara sålde cirkulationskontroll, de hade liksom inte riktigt det svenska konceptet. Sen var många andra intresserade, man var intresserad av Holland, Irland, hur vi hade gjort det här.

Sofia Lindgren: Du menar att de länderna var intresserade av hur ni i Sverige hade gjort det?

Göran Rosman: Ja, just det. Det var…

Sofia Lindgren: Kom de på studiebesök till er, också?

Göran Rosman: Ja. Och vi kom till dem och presenterade hur de kunde göra, alltså Dels hade vi ju den här kommersiella uppgiften att få vårt eget system ekonomiskt i hamn. Sen hade vi en slags ideell uppgift i världen att tala om att automatisation i biblioteken, att det måste ske.

Sofia Lindgren: Man såg ingen ekonomisk vinning i att kanske implementera sina idéer mot kostnader så att säga? Till de andra länderna?

Göran Rosman: Jo. Nej, där fanns ju inte den här universell-, hur ska jag uttrycka det? Det fanns inte den här basen, som SAB bildade i Sverige. Utan det var mera enskilda kommuner och sånt. Så att vi hade en helt annan styrka genom att biblioteken hade gått samman i SAB.

Sofia Lindgren: Det var alltså inte vanligt i de andra länderna, att man hade en central enhet som arbetade på det viset?

Göran Rosman: Nej. Man hade nån SAB-liknande förening, men man hade aldrig startat den här centrala tjänsten. Inte ens i Danmark. Norge var intresserade, men biblioteksföreningen där, ja, egentligen var intresset från hela Europa. Men på något sätt så hade man inte den här basen att stå på, utan det blev lite halvhjärtat eller man försökte använ-

da sig av delar i den och sånt. Alltså där hade vi en styrka i Sverige. Och det kan man säga, det går egentligen igenom i den svenska utvecklingen under 1900-talet, att vi på något sätt hade centrala funktioner. Det var inte så spretigt på nåt sätt. Bestämde man sig för nånting så blev det en nationell lösning av det. Det kan jag se som skillnad.

Sofia Lindgren: USA brukar omnämnas som ett sånt här föregångsland gällande folkbiblioteken, de var tidiga med folkbibliotek. Vågar du säga nånting om datorutvecklingen där?

Göran Rosman: Nej. Jag kan inte den.

Sofia Lindgren: Nu arbetade du med flera olika bibliotek och implementeringen utav BUMS-systemet. Hur skulle du säga, du arbetade fram till 1980, eller var det slutet av 70-talet?

Göran Rosman: Nej, det var nog -81.

Sofia Lindgren: -81. Hur skulle du säga att arbetet fortskred under den här perioden som du var engagerad? Blev det skillnader mellan de olika biblioteken på sättet att arbeta, tog man fram nya rutiner? Blev det enklare att implementera eller kom det nya moment?

Göran Rosman: Nej, det blev enklare. Man kan säga att den här pionjärtiden av fem, sex år var ganska jobbig. Och det var mycket vi inte hade räknat med. Vi jobbade väl ganska mycket upplevde vi det, första åren i motvind, va. Samtidigt när jag tittar tillbaka på det så på något sätt, det vi inte hade kunnat förutse eller det vi lärde oss, var att vi måste ta med användaren mer. Vi, jag vet inte om det finns några paralleller så att säga till BUMS-systemet i annan administration i kommunerna.

Sofia Lindgren: Du menar med annan datorisering av organisation?

Göran Rosman: Ja, just det andra aktiviteter. Vi var ganska mycket pionjärer.

Sofia Lindgren: Det var inte andra myndigheter eller så som tittade på BUMS-systemet som nån slags variant för deras eventuella ADB-system som skulle utformas?

Göran Rosman: Nej, biblioteken var lite … jag menar, de medicinska delarna tittade inte på BUMS-systemet, och jag vet inte om kommuner och stat har nåt annat som är så riktat mot den slutliga användaren, utan det var mycket interna system. Vad jag vet, som studerade oss mycket, det var de här som höll på med den här EAN-koden.

Sofia Lindgren: Handeln måste ju varit intresserad?

Göran Rosman: Ja, handeln var intresserad. Att, liksom hur den här streckkoden och hur man skulle kunna använda den i kassaterminaler. Jag vet kassaterminalindustrin eller vad man nu kan … de ville gärna att vi skulle så att säga va med lite grann och använda deras terminaler och sånt där.

Sofia Lindgren: De var intresserade av att sälja produkter som …

Göran Rosman: Ja, det kan man säga. Där märkte man ett stort intresse, men i övrigt så kommunal förvaltning, nej. Jag vet det här med personlagen började då. Lagrar man centralt, det var ett väldigt ämne ett tag.

Sofia Lindgren: Var det mycket diskussioner om integritet?

Göran Rosman: Ja, just det. Man såg att om vi fick en totalitär stat, så kunde man gå in och se vad människor hade läst och så. Men det kunde man ju göra ändå. För jag menar det var ju mikrofilmer med låntagardata och sånt. Alltså vi hade såna diskussioner och vi fick ju då ansöka. Datalagsmyndigheten hade just börjat, och de tittade noggrant på det där, vad vi höll på med och vad man gjorde och så. Jag vet i ett fall så blev det då liksom lite tvivel … jag tror det var i Kungsbacka, ett av de första biblioteken. Man hade hittat en man som var död, i vattnet tror jag. Och så kunde man inte identifiera honom. Men han hade en sån här bok i nån väska. Så ringde de och frågade från polisen, ”Vem har lånat den här boken?” , ”kan vi lämna ut det?”, var ju frågan då, kan vi verkligen tala om vem som har lånat det här eller bryter vi integritets…? Så det var mycket diskussioner vad för nån dokumentation vi skulle ha och hur vi skulle leta reda på det, jag menar det var ju nytt. Vi hade uppgiften nånstans, men var? Jag vet, jag hade en ganska bisarr uppgift under de här åren. De kontaktade oss från Spanien en förening som hette Bibliotekets vänner. Och vi gjorde möbler också.

Sofia Lindgren: Gjorde Bibliotekstjänst möbler?

Göran Rosman: Ja.

Sofia Lindgren: Till biblioteken?

Göran Rosman: Ja. Inredningar, och hade arkitekter som skapade …

Sofia Lindgren: Jaha.

Göran Rosman: Vi gjorde våra egna bokhyllesystem med aluminiumprofiler, som vi fick från Ungern. Och då hade vi en distributör i Spanien av de här biblioteksinredningarna. Han var framgångsrik och så. Man tittade väldigt mycket, alltså internationellt, på vad BTJ höll på med. Och gick in i olika av de här segmenten, vi var väldigt heltäckande, våra arkitekter ritade förslag på biblioteksrum och samtidigt visste vi vilka som skulle bygga nytt. Vi hade en väldig kontroll vill jag säga på ett sätt. Vi hade möjlighet att ha det och internt så rörde det sig om … då i alla fall så tog den här organisationen genom vår grossist eller vad vi ska kalla det, leverantör, ja, han sålde våra biblioteksinredningar. Han sa att: ”Det finns nu ett väldigt intresse här, och det är en organisation som heter Bibliotekets vänner i Spanien, som gärna vill att någon kommer ner och talar om hur det här fungerar och ser om det är nåt för Spanien”. Samtidigt var det presentation på nån dokumentationsfakultet på universitetet. Så att jag flög dit ner och skulle träffa de här Bibliotekets vänner. Och det lät som en, vad ska vi säga, en tämligen oskyldig organisation, Bibliotekets vänner. Och så var det frågan om vart jag skulle då, i Madrid. Och då hjälpte den här, han med biblioteksinredningarna mig dit och vi kom fram till ett jättestort bankpalats och jag kom in där i rummet. Det var väl ett sånt här rum i alla fall [syftar på rummet intervjun sker i], det satt ett tiotal personer där. Men det var liksom en blandning, där var några generaler och där var [skratt] några präster av hög dignitet, biskopar. Så att det var biskopar och generaler, va. Och jag började undra ”vad är det här för nån sammanslutning jag har kommit till?”. Efter ett tag så begrep jag vad de var intresserade av.

Det var inte utlåningen, utan databasen. Att de såg framför sig en vision där de skulle bygga upp en spansktalande databas, där man kunde kontrollera vilka titlar som fanns i den. Och den skulle man…

Sofia Lindgren: Såg vilka som lånade de titlarna, var det det som var …

Göran Rosman: Nej, man tänkte sig nog mera att ha nån slags censur i vad det är man la in, och kunna tillåta biblioteken att ha.

Sofia Lindgren: Då förstår jag.

Göran Rosman: Och på det sättet kontrollera stora delar av Sydamerika, Brasilien och såna här spansktalande länder. Det där dröjde ett tag innan jag liksom begrep att det här var deras … Så att det var lite emot hela folkbibliotekstanken [skratt], det här var liksom … Så de hade mycket frågor på tillgängligheten och vad man skulle kunna, ja. Det ledde inte någonstans vidare. Sen var det nån på kvällen som jag skulle jag va på universitet, och då skulle jag vara där nio och presentera det här på engelska med en annan. Och då när jag kom dit nio fanns inte en kotte, och det var också en sån där kulturkrock att alltså saker och ting som börjar nio i Spanien, de börjar aldrig förrän tio. Så att det kom inga, utan det var bara att vänta och se. Men det kom några hundratal personer till tio. Så att det var stängning av nattklubb samtidigt ungefär som det här föredraget slutade [skratt].

Sofia Lindgren: Manualerna som ni tog fram, du nämnde tidigare nån slags undervisningsmaterial. Hur satte ni samman det?

Göran Rosman: Ja, det gjorde vi själva, där vi beskrev så att säga, ”hur lägger du in ny låntagare” hette en flik, därunder låg några papper. ”Köp av bok”. Alla nya böcker. Vi hade ett internt problem att efter detta så var frågan: Ska vi förse alla böcker med barcodade etiketter, redan när vi levererar dem, som inbundna? Eller ska vi vänta med det ett tag och bara ge de bibliotek som är med i BUMS-systemet etiketter, för tankegången var att man inte skulle behöva, utan vi la in alla nya böcker …

Sofia Lindgren: Ni köpte alltså in de nya böckerna? Eller biblioteken gick via er i inköp utav böckerna?

Göran Rosman: Ja. De beställde det som hette Sambindningen. Och där skulle vi förse de här böckerna, leveranserna till vissa bibliotek med etiketter i. Nånstans så blev alla böcker så småningom med etiketter. Men i början var det då lite särbehandling av. Men när man fick sina böcker skulle man så att säga registrera dem, och det fanns en flik för nyinkomna böcker. Och sen skulle vi en gång i månaden presentera en katalog på mikrofilm, man slapp stoppa katalogkort, och slapp och köpa det. Utan kommunen köpte den bibliografiska informationen till en bok. Den fanns sen på mikrofilm. Så det här ledde liksom, ja, du frågade mig hur man gjorde manualerna. Där fanns då de olika momenten som man skulle göra och de försåg vi med en instruktion. Men vi insåg att det här blev alldeles för torrt, vi måste liksom öka förståelsen. Så att då kopplade vi in professionella såna här som gör sånt här material från, vad var det från? Hermods eller nåt sånt, i Malmö. Som gjorde, ja, ett professionellt material, va. Som var böcker, helt enkelt.

Sofia Lindgren: Hade du undervisningstimmar sen med personalen från biblioteken, utifrån det här materialet?

Göran Rosman: Ja.

Sofia Lindgren: Jag tänkte att en annan fråga är det här som vi har pratat om med marknadsföring. På telefon så nämnde du att du var lite pressansvarig eller vad man ska säga för BUMS.

Göran Rosman: Ja …

Sofia Lindgren: Fanns det nåt pressintresse, på det sättet av att man …?

Göran Rosman: Nja, alltså det var ett intresse när det öppnades ett nytt bibliotek i kommunen. Och var det sen automatiserat med datorer, så var det då ytterligare intressant. Då blev det mycket skriverier om det här biblioteket och vi såg det här också som en möjlighet att liksom lite grann ge det airen av att, ja det var nu ett nytt bibliotek så låg det här i frontlinjen genom att man hade skaffat det här systemet. Så vi var inte ointresserade av publiciteten.

Sofia Lindgren: Mm. Du har berättat lite om svårigheterna med BUMS-arbetet, ja, att ni kanske skulle ha tagit in användarna tidigare i arbetet och utformat lite av systemet. Men var det nånting som gick bättre än väntat? Fanns det några effekter av implementeringen som ni inte hade tänkt på, som kanske föll ut på ett annat sätt, till en positiv del?

Göran Rosman: Ja, man kan säga att det fanns också en entusiasm hos dem som var pionjärer, va. De blev liksom lite fångade i sin roll att vara pionjärer. Och det var många andra bibliotek som besökte de här biblioteken. Jag kan nog se effekter till att man ökade, ja, de kände sig lite betydelsefulla på nåt sätt. Så att man kan säga det här växlade lite granna. Plötsligt blev de indragna i ett lite större sammanhang än bara utlåning till sina kommuninnevånare, utan man fick åka till England och se hur de betedde sig, och man blev indragen i de här användarmötena och alltså man lärde känna nya människor från Härnösand som plötsligt höll på med samma grej som jag själv. Sånt. Så att jag kan liksom se att det där vände så småningom lite grann tycker jag.

Sofia Lindgren: Om man ska se på de rent tekniska bitarna och några slags vinningar på det området, så har bibliotekarier bland annat pratat om att i och med datoriseringen så fick man kontroll över beståndet på ett nytt sätt. Man hade det inte så tidigare egentligen, för man visste faktiskt inte ibland om det var en bok som saknades eller inte, men nu kunde man få ut statistik på ett annat sätt i systemet. Är det några andra såna saker som du kommer att tänka på som …?

Göran Rosman: Nej, alltså jag vet att vi kunde ta fram listor som sa att ”den där boken är inte utlånad på två år”. Frågan är varför ska den stå där. Vi kan ställa ner den i källaren. Och så vidare, alltså vi kunde effektivare utnyttja och det kan man säga, det var inte nåt vi hade använt som argument så där väldigt mycket, utan det växte fram så sakteliga. Men man hade en väldig kontroll över också hur stor utlåningen var, om det gick upp eller ner och sånt där. Och det här med att man mikrofilmade utlånen sen alltså, ja, det var egentligen en kolossal förenkling där. Men jag kan inte säga att jag vistades i en miljö som innebär att jag nånstans liksom jobbade med ”vad är det nu, var är alla positiva bieffekter?”. För jag upplevde de här första mera som isbrytarår. Än vattenskidåkning, va. Där jag hade draghjälp av nånting sånt [skratt]. Gjorde att jag kunde skutta fram i fart över vågorna. Nej, det var mera isbrytare.

Sofia Lindgren: Så när du slutade där 1981, hade man då också börjat komma ut med terminaler till folkbiblioteken eller skedde det …

Göran Rosman: Ja, det skedde sen efteråt. Kan man säga i den vågen som man stod där inför.

Sofia Lindgren: Efter isbrytningen?

Göran Rosman: Ja, just det [skratt].

Sofia Lindgren: Och du gick vidare sen till? Vad var din nästa arbetsplats?

Göran Rosman: Sen började jag arbeta ihop med Siemens, som ville introducera något sådant här och hade byggt upp programvara i Tyskland för att stötta bibliotek.

Sofia Lindgren: Så du fortsatte ändå i biblioteksrelaterade sammanhang?

Göran Rosman: Ja, lite grann. Och det gjorde jag sen också som enskild konsult, arbetade i vissa projekt åt UNESCO och så. Alltså det fanns en problematik i det här när det fanns en risk för att de underutvecklade länderna skulle hamna bakefter. Deras universitet och annat är länder där man inte ens en gång hade telefon. Alltså, man såg det här att informationsåtersökning ökade, men samtidigt så såg man att det fanns länder som bara gled längre och längre efter, därför att det inte fanns de här infrastrukturerna i form av telefonnät och annat, som kunde stötta det här. Frågan var hur skulle man kunna använda den? så att säga nya tekniken, fanns det några vägar att gå via mikrofilm och … UNESCO drev ett antal såna här projekt, som jag var konsult i. Innan jag så att säga, då tog jag upp den här konsultrollen igen. Men sen började väl mina barn flytta hemifrån och sånt där, så jag börja titta mig över axeln. Var det så här jag hade tänkt mig mitt liv och var det så trevligt och åka runt i världen och tala om att jag var världens mest förträffliga Karlsson? Man kände sig lite prostituerad slutligen. I det här.

Sofia Lindgren: Menar du i den här teknikförmedlande konsultrollen?

Göran Rosman: Konsultrollen, ja. Så jag började läsa teologi. Jag har alltid vart intresserad av livsfrågorna. -89, började jag läsa, -88 kanske. Och prästvigdes -93. Sen har jag då arbetat som präst i tretton år. Varav tre år i Sydafrika. Under en mellanperiod där innan så var jag genom mina UNESCO-projekt i öst. Så plötsligt ledde jag ett industriprojekt i Ryssland, där det gällde att ta upp ved ur floden Neva, tillsammans med en norsk konsult [skratt]. Därför att jag höll på i Budapest med UNESCO. Och så långt man, ryssarna kunde komma, vi talar alltså om -88, vid början av Gorbatjov och så där. Så långt de kunde komma, var till Budapest och plötsligt när jag satt där på nåt departement så tog ryssar kontakt med mig. Sa att: ”Du kommer ju från Sverige.” ”Ja.” ”Ja, du vet ni kan allt om skog, då.” Jag kunde ju ingenting om skog [skratt]. ”Ja”, sa jag, ”det kan vi väl inte riktigt”, ”Ja, men alltså det här med skog, vi har ett jätteproblem och det är att sen 1917 så la man ut de här femårsplanerna i Sovjet. Och då skulle den byn hugga så här mycket skog, och de skulle flotta, och så förutsatte man att det fanns en industri nere vid Nevas flodmynning ute i Ladoga, men det har aldrig funnits nån industri. Utan där ligger åttavåningshus med timmer och vi måste rensa det här på nåt sätt.” ”Ja, men sånt där kan inte jag.” Men de gav sig inte de här ryssarna, utan plötsligt så tog ambassaden i Stockholm kontakt med mig och sa att; ”Vi har en flygbiljett här för er och vi har ett visum här, där ni åtminstone kan komma över och titta på det här.” Ja, jo då åkte jag. Sen satt jag på ett

tåg här i Sverige från Malmö till Göteborg, mitt emot mig satt en, nu kommer jag inte ihåg, men han var skogschef, anställd i Orkla Borgå, hette företaget, Orkla. Det är en jättekoncern, det är Norges näst största skogsägare. Han hade vart på Nya Zeeland, och inspekterat skogar som Norge hade köpt där, och se om man kunde göra massa och grejor, ja. Och då berättade jag om det här projektet. "Ja, men det var intressant, för vi har rensat Glomma", sa han. Så småningom åkte norrmännen tillsammans med mig och det skapades ett företag i Sverige där Orkla och Leningrad hade slutit avtal om att ta upp timret. Ja, och jag satt som vd i Svedala, jag hade ovanför posten ett kontor i det här företaget [skratt]. Men samtidigt så läste jag då teologi och så småningom insåg jag att det här var inte min roll utan jag måste besluta mig för vad var det nu jag hade. Så jag lämnade det, jag tror det har dött ut nu också.

Sofia Lindgren: Ja, spännande bit. Är det nåt annat som, vi börjar väl komma till ett avslut här, är det nånting annat som du känner att vi inte har täckt in här med hela datoriseringsbiten, är det nåt du vill tillägga kanske?

Göran Rosman: Ja men det … Alltså det finns en fruktansvärd massa detaljer. Och vad jag skulle säga är, att det som har spelat väldigt stor roll för mig personligen har varit att i detta jobba som isbrytare, att lite grann inte tappa modet. Inte bli alltför influerad av de konservativa krafterna. Att samtidigt i efterhand kunna se att det där var rätt egentligen. Även om alla talade om hur mycket arbetslöshet det skulle bli, och hur mycket det ena och det tredje var. Då kan man säga att när jag liksom då ändade upp i teologin här på Lunds universitet och mötte de starka influenser som Lundateologin hade skapat ute i världen, under 1900-talets början i form av den skapelseteologi där man sa att skapelsen är i grunden god, så därför ska man acceptera skapelsen. Och allt det här jordiska och allt det här köttsliga och allt detta materiella det är av godo för oss människor. Så kan jag säga att även det fogas in som ett element i min egen personliga utveckling. Och att jag lärt mig känna ett slags förtroende för skapelsen. Ja, utvecklingen är nog bra i stort. Vi behöver justera den ibland och all den här oron vi känner nu med ungdomar och dataspel, och det är klart vi känner en oro inför genmanipulation. Men det är väl nåt spår som vi ändå på något sätt kommer att besinna, tror jag. Men vi är i grunden fortfarande lika primitiva och konservativa som vi alltid har varit, vi människor. Men det brukar bli rätt [skratt].

Sofia Lindgren: Men då får jag tacka så hemskt mycket för intervjun, Göran.

Göran Rosman: Tack.